

**T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI**

Ortaöğretim Genel Müdürlüğü

TÜRK DİLİ ve EDEBİYATI 10

**YAZILIYA HAZIRLANIYORUM
1.DÖNEM 1.YAZILI**

SORU 1

Türk edebiyatının dönemlere ayrılmasındaki ölçütleri kutucuklara yazınız.

SORU 2

Aşağıda Türk edebiyatının dönemleri tablosunda boş bırakılan yerleri tamamlayınız.

SORU 3

Aşağıdaki parçaların Türk edebiyatının hangi ana dönemlerine ait olabileceğini yazınız.

Yağmur Kaçağı

Elimden tut yoksa düşeceğim
yoksa bir bir yıldızlar düşecek
eğer şairsem beni tanırsan
yağmurdan korktuğumu bilersen
gözlerim aklına gelirse
elimden tut yoksa düşeceğim
yağmur beni götürecektir yoksa beni
Attilâ İlhan

Gül-i ruhsârına karşı gözümden kanlı akar su
Habîbim fasl-ı güldür bu ahar sular bulanmaz mı

SORU 4

Aşağıdaki şiirden hareketle edebiyatın ilişkili olduğu bilimlere ait kavramları ilgili kutucuklara yerleştiriniz.

ÇANAKKALE ŞEHİTLERİNE

Şühedâ gövdesi, bir baksana, dağlar, taşlar...
O, rükû olmasa, dünyâda eğilmez başlar,
Vurulup tertemiz alnından, uzanmış yatıyor,
Bir hilâl uğruna, yâ Rab, ne güneşler batıyor!
Ey, bu topraklar için toprağa düşmüş asker!
Gökten ecdâd inerek öpse o pâk alnı değer.
Ne büyüksün ki kanın kurtarıyor Tevhîd'i...
Bedr'in arslanları ancak bu kadar şanlı idi.
(...)

Mehmet Âkif ERSOY

SORU 5

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun sözcük ve kavramlarla tamamlayınız.

Türklerin ----- yüzyıldan XIII. yüzyıla kadar kullandıkları tek yazı dili ----- .

----- Edebiyat Dönemi'nde eser veren Ömer Seyfettin ----- adlı makalesiyle sade bir Türkçeyi savunmuştur.

Kahramanlık konusunun işlendiği dinî destansı hikâyeler olan ----- Hz. Ali ----- tipini temsil eder.

Eski Türkçeden sonra başlayan ----- devri, Türklerin yeni yazı dillerini meydana getirdikleri bir dönemdir.

SORU 6

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun sözcük ve kavramlarla tamamlayınız.

Mesnevilerde -----, kişi, zaman ve mekân gibi yapı unsurları yer alır. Beş mesneviden oluşan eser bütününe ----- denir.

Dede Korkut Hikayeleri, destan kültüründen ----- geçişin ilk örnekleridir. Bu hikâyeler ----- Türkçesiyle oluşturulmuştur.

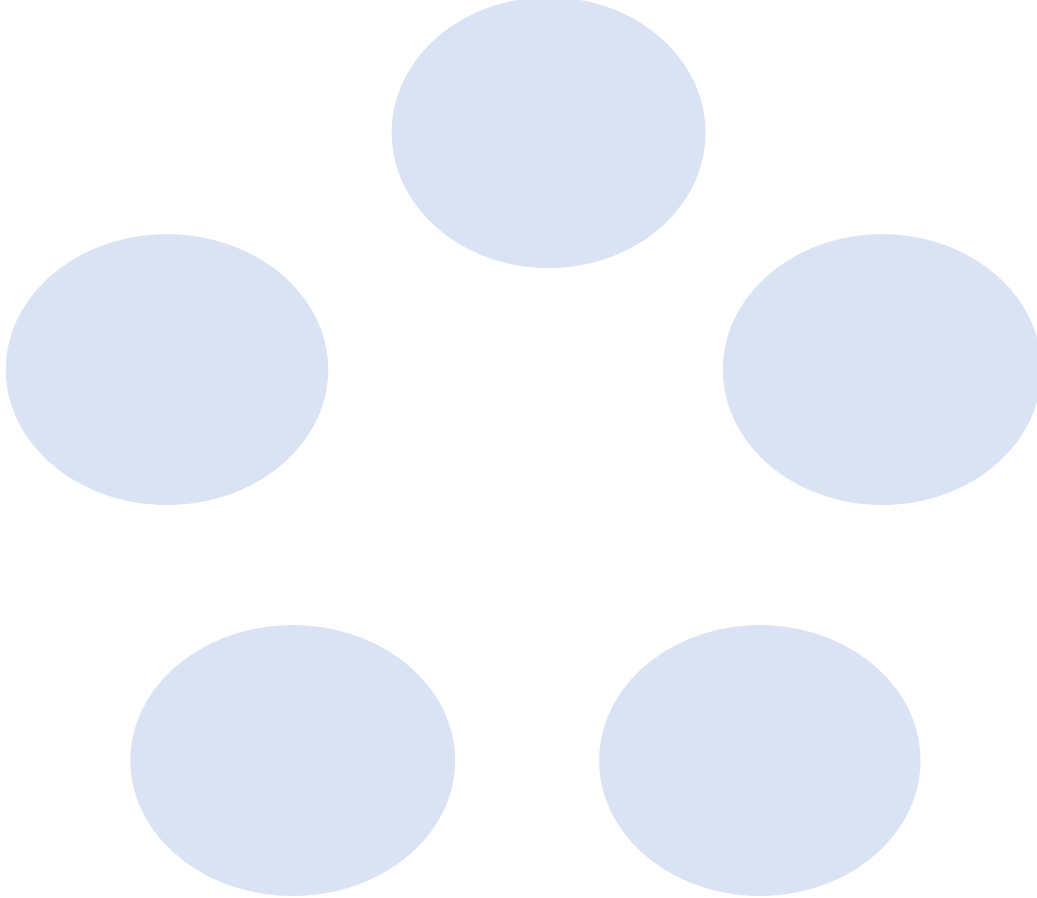
Ahmet Mithat Efendi'nin ----- adlı eserler serisindeki hikâyeler, Türk edebiyatındaki ----- hikâye örnekleridir.

Tanzimat edebiyatı sanatçıları ----- etkisiyle toplumu bilgilendirmek amacıyla edebî eserleri bir ----- olarak kullanmışlardır.

SORU 7

Türklerin tarih boyunca kullandıkları alfabeleri gösteren şemada boş kalan yerleri tamamlayınız.

SORU 8

Verilen açıklamalarla eser ve kavramları eşleştiriniz.

- 1 Dünya edebiyatında ilk hikâye
- 2 Türkçenin Eski Türkçeden sonra görülen iki kolundan biri
- 3 Olayların nesirle, duyguların nazımla anlatıldığı metinler
- 4 VIII. yüzyılda Kök Türk Devleti'nin tarihî ve edebî varlığını belgeleyen yazıtlar
- 5 Mani ve Buda dinlerinin etkisiyle yazılmış metinler
- 6 Hz. Ali ve onun etrafında gelişen hikâyeler

Uygur Metinleri

Decameron

Batı Türkçesi

Halk Hikâyeleri

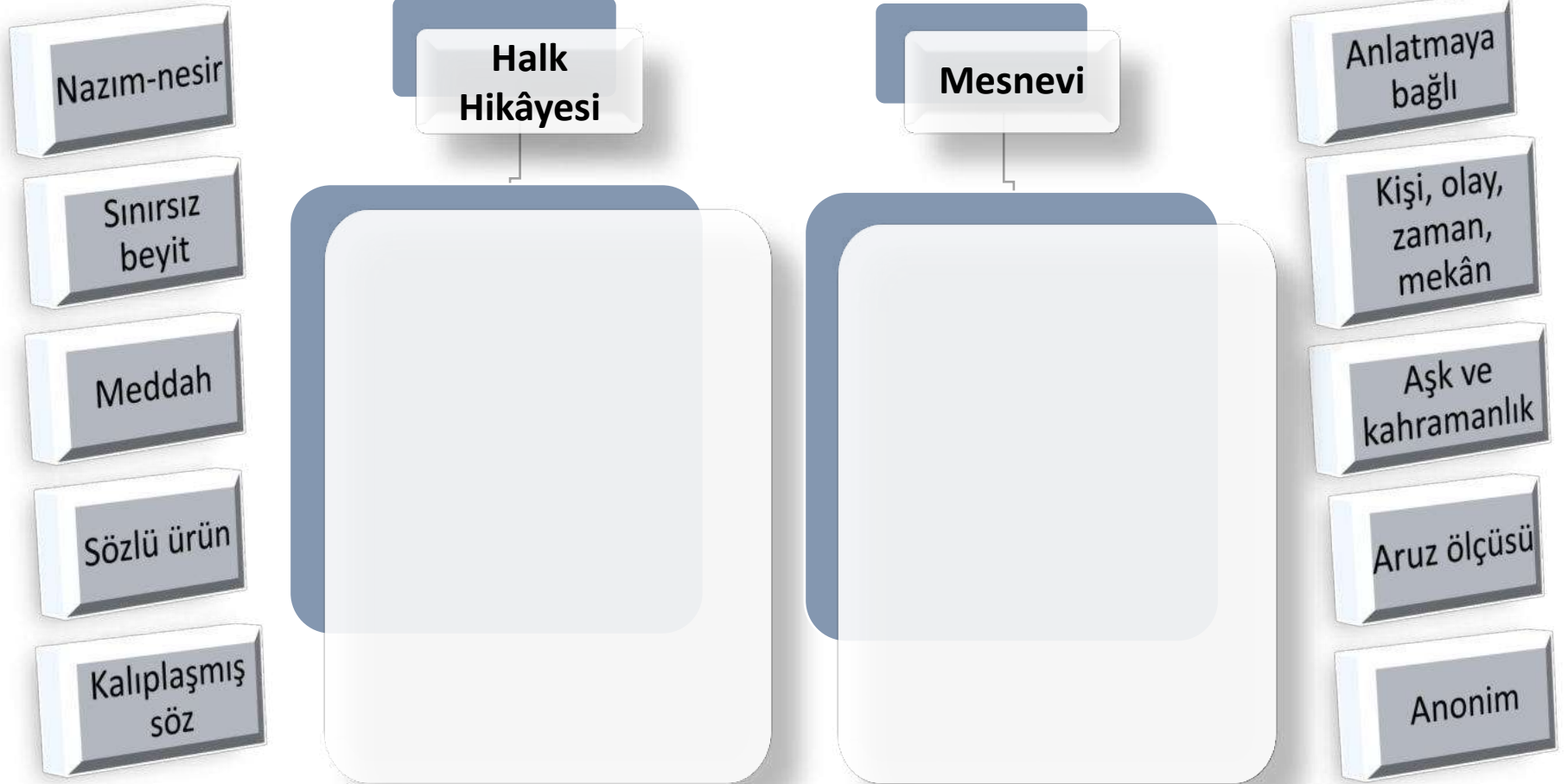
Cenknâme

Kök Türk Yazıtları

SORU 9

Halk hikâyesi ve mesnevi ile ilgili verilen kavramları tablo başlıklarına uygun yerleştiriniz.

SORU 10

“Yiğitlerim, Azrail’in gözünü öyle korkuttum ki geniş kapıyı bıraktı, dar bacadan kaçtı, madem ki benim elimden güvercin gibi kuş oldu uçu, ben onu bırakır mıyım doğana aldırmayınca.” dedi. Kalktı atına bindi, doğanını eline aldı, ardına düştü. Bir iki güvercin öldürdü. Döndü, evine gelirken Azrail, atının gözüne göründü. At ürktü, Deli Dumrul’u kaldırdı yere vurdu. Kara başı bunaldı, darda kaldı. Ak göğsünün üzerine Azrail basıp kondu. Demin mırıldanıyordu, şimdi hırıldanmağa başladı.

Der:

“Bre Azrâil aman

Tanrının birliğine yoktur güman

Ben seni böyle bilmezdim

Hırsız gibi can aldığını duymazdım

(...)

Ne söyledim bilmedim

Beylikten usanmadım yiğitliğe doymadım

Canımı alma Azrâil medet.” dedi.

Yukarıdaki metin hangi eserden alınmış olabilir? Metinden hareketle eserin özelliklerinden hangilerine ulaşabilirsiniz?

SORU 11

Aşağıda açıklamaları verilen anlatmaya bağlı metinlerin türlerini karşılarına yazınız.

Müslüman Oğuzların,
komşuları ile yaptıkları
savaşlar; kendi iç
mücadeleleri; tabiatüstü
varlıklara karşı giriştikleri
mücadeleleri anlatan
eserdir.

Her beyti kendi
arasında kafiyeli
olan nazım
biçimidir.

Hız. Ali'nin kahramanlığını
konu alan dinî destansı
hikâyelerdir.

Göçebe hayattan
yerleşik hayata
geçişin ilk
ürünlerindendir.

SORU 12

Aşağıdaki metnin türünü, temasını, anlatım biçimini ve bakış açısını yazınız.

O sırada Hz. Muhammed, Selman'ı yanına çağırarak:

“Git, bana Ali’yi getir!” emrini verdi.

Selman doğruca Ali’nin çadırına giderek kendisine Peygamber Efendimiz’in emrini bildirdi ve gözleri bağlı olduğu için etrafını göremeyen Hazreti Ali’yi elinden tutarak Hazreti Muhammed’in huzuruna getirdi. Peygamber Efendimiz:

“Ya Ali, yanıma gel!” dedikten sonra, başını dizine koyup gözlerinin ağrısının geçmesi için Allah’a dua etti. Hazreti Muhammed’in güzel dualarının ve kullandığı bu ilâcın etkisiyle, Ali’nin gözleri hemen iyileşti ve çevresini görmeye başladı. Böylece günlerden beri çadırından çıkamamasına neden olan rahatsızlığından iz kalmadı. Ali’nin sağlığına kavuşması, tüm dostlarını sevindirmişti. Peygamber’imiz ayağa kalktı; üzerinde taşıdığı silâhları ve kutsal sancağı Ali’nin eline vererek:

“Ya Ali! Hayber’in alınması seninle gerçekleşecektir. Haydi, göreyim seni!” dedi.

Hazreti Ali, Zülfikâr’ını beline kuşanarak ve sancağı da sağ eline alarak atına bindi. Hızla Hayber Kalesi’ne doğru at sürmeye başladı.

Türü: ----- Tema: ----- Anlatım biçimi: ----- Bakış açısı: -----

SORU 13

Aşağıda verilen metnin bir mesneviden alındığını hangi gerekçelerle söyleyebilirsiniz?

Ayruksıca şekl ü hoşca peyker
Yahşıca sanem güzelce dilber

Âlem ser-i mûyının tufeyli
Mahbûbe-i âlem adı Leylî

Kays anı görüp helâk oldu
Bin şevk ile derdnâk oldu

Ol nâdire hem ki Kaysı gördi
Bin sevk bulup özin yitürdi

Gördi ki bir âfet-i zamâne
Misli dahı gelmemiş cihana

SORU 14

Aşağıda verilen metinden hareketle halk hikâyelerinin teması, anlatım biçimi, anlatıcısı, ifade biçimi ve bakış açısı ile ilgili neler söylenebilir?

“Davete icabet lazımdır.” deyip gül bahçesine geldi. Kızlar Kerem’i karşıladılar. Kerem Aslıhan’ı görünce Hasene Hanım’ın ayağına düşüp tazim eyledi. Kızlar dahi Kerem’e ve Hasene Hanım’a el pençe divan durdular. Meğer Hasene Hanım’ın muradı Kerem’in sevdası büyük müdür diye tecrübe idi. Zira kendinin hayali geniş idi. Eğer sevdası küçük ise onu öldürtecekti. Baktı ki Kerem gözünü Aslı Han’dan ayırıp kızların hiçbirine bakmaz. Hasene Hanım Kerem’in Hak âşığı olduğunu anladı; sonra “Âşık bize bir türkü söyle.” dedi. Kerem dahi aldı sazı eline, bakalım ne dedi?

Kara gözlüm ne gezersin bu yerde,
Gel bizim elleri gez kerem eyle.
Nice kullarını yazdın deftere,
Beni de deftere yaz kerem eyle.

SORU 15

Aşağıdaki parçada yazımı yanlış sözcükleri bulup doğrusunu yazınız.

Bugün çok heyecanlı ve neşeliydi. Bütün gün bir köşeden bir köşeye gezip durdu. Sanki hayatına çok önemli birşey eklenmişti. Sonra yavaşyavaş yorgunluğunu ve hayata karşı isteksizliğini üzerinden attığını his etti. Sabah kalktığında gördüğü karışık rüyalar bile onun bu bu günkü mutluluğunu bozamadı. Daha sonra adeta bir tüy gibi hafiflediğini farkettil. Yaşadığı bu mutluluğun hemen ardından aldığı bir haber onun için büyük bir süpriz oldu. Uzun zamandır beklediği işe kabuledilmişti. Bu onu daha çok sevindirdi. İçinden, gerçekten kapanan her kapının ardından başka kapıların açılabilceğı inançını yitirmedine şükür etti.

SORU 16

Bir sabah gayet erken uyanarak kendi âleminde bir kahvaltı etmek için küçük odasına çekildiği zaman, sokakta birtakım çocukların ağladığını işiterek pencereden dışarı baktı. Kulağına gelenin kedilerin mücadele ve atışma sesleri olduğunu anlayınca aldandığından dolayı büyük bir öfkeyle iskemlesine oturdu. İskemleye oturduğu sırada yüzünün iki son noktası olan tepesiyle çenesi geriye doğru çekik, büyük ve biraz fırlak gözleriyle bir arayıcılık hâli kazanan yüzünü iki tarafa döndürerek hayretle etrafına bakınıyordu.

Yukarıdaki parçada geçen fiilimsileri bulup çeşitlerini uygun kutucuğa yazınız.

İSİM-FİİL (AD EYLEM)

SIFAT-FİİL (ORTAÇ)

ZARF-FİİL (BAĞ-FİİL/ULAÇ)

SORU 17

Aşağıdaki parçada yay ayraçla () gösterilen yerlere uygun noktalama işaretlerini getiriniz.

Evet() bir karar hamlesi() yalnız bir küçük hareket() nasipsiz geçen hayatı ile şu faydasız
vücut arasında bu denizin bütün siyah tabakalarını bir set silsilesi gibi bırakarak ta şu
ummanın bir türlü sonu bulunamayan derinliklerine kadar inecekti() Birdenbire silkindi()

Ta yanı başında bir ses()

() Cemil() niçin karanlıkta yalnız oturuyorsun() diyordu()

O vakit titreyerek ayağa kalktı() ()Geliyordum() anne() () dedi ve hayatta bir ümidi kalmamış
bu çocuk() yavaş yavaş() bu siyah geceden() şu kendisini çekip almak isteyen ademden
ayrılarak() mevcudiyetini daha kuvvetle çeken bu sese uyararak() annesini takip
etti()

SORU 18

Aşağıdaki metinde yer alan noktalama işaretlerinin kullanım amaçlarını yazınız.

“Efes’ten Söke’ye giden yol yer yer düzeltiliyor, genişletiliyor. Selçuk’la Kuşadası arasında nice nice kumsallar var. Akdeniz’i müjdeleyen masmavi bir deniz ıssız kıyılarda köpüklenip duruyor. Ufukta Sisam adasının oynak çizgileri beliriyor. Kilometrelerce uzanan bu kıyılarda turistik oteller, şipşirin evler, renk renk tenteli lokantalar, gazinolar, plajlar hayal ederken bir de bakıyorsunuz üç beş Yörük çadırı, kapkara bir sefalet manzarası.”

➤ **Tırnak:**

➤ **Kesme işareti:**

➤ **Nokta:**

➤ **Virgöl:**

SORU 19

Aşağıda verilen cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Sana gelecekle ilgili anlatacağım pek çok planım var.
- B) Her şeyi usulüne göre yapmaya çalışırdı.
- C) Madem ki gelmeyecektin, niye söz verdin?
- D) Buraya birkaç yıl önce arkadaşlarımla taşınmıştık.
- E) Hâlbuki Ahmet, böyle sorumsuz bir insan değildi.

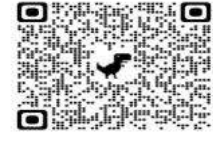
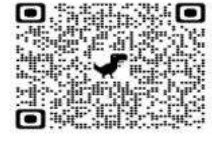
SORU 20

Selime'nin odasında biraz kaldıktan sonra otelden çıktım() kırlara doğru yürüdüm()
Tozlu bir yol() İki yanında fırınlar() kahveler() büyük ambarlar var()

Bu parçada parantezle () belirtilen yerlere, aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) (,) (.) (...) (,) (,) (.)
- B) (,) (!) (.) (,) (;) (...)
- C) (...) (.) (...) (,) (,) (.)
- D) (,) (.) (.) (,) (,) (.)
- E) (,) (.) (;) (,) (,) (.)

VIDEO ÇÖZÜMLÜ CEVAP ANAHTARI

1- 	6- 	11- 	17- 	
2- 	7- 	12- 	18- 	
3- 	8- 	13- 	19- 	
4- 	9- 	14- 	20- 	
5- 	10- 	15- 		